

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2175/2023
26.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Сања Мандарић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Основни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3195/22 од 16.08.2022. године, у седници већа одржаној 26.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3195/22 од 16.08.2022. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3195/22 од 16.08.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 19720/18 од 23.02.2022. године у ставу првом изреке, па је захтев тужиоца АА, којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да му на име накнаде штете исплати: износ од 133.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.10.2001. године па до исплате, износ од 182.847,46 динара (износ обрачунатих камата), са законском затезном каматом почев од 23.11.2018. године па до исплате, износ од 15.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.11.2001. године па до исплате, износ од 6.135,50 евра (12.000 дм) са припадајућом каматом на овај износ и то на износ од 12.000 дм у динарској противвредности на дан 15.09.2000. године са домицилном каматом на овај износ почев од 15.09.2000. године па до 01.01.2002. године, а на износ од 6.135,50 евра у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне оперције за рефинансирање увећано за 8 процентних поена на годишњем нивоу, почев од 01.01.2002. године па до исплате, све у динарској противвредности и на дан исплате, износ од 11.000,00 динара на име трошкова поступка у предмету П 325/02 који се водио пред Општинским судом у Алибунару, са законском затезном каматом почев од 26.03.2003. године па до исплате, износ од 22.068,00 динара са законском затезном

каматом на овај износ почев од 27.11.2003. године па до исплате и износ од 2.370,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 31.03.2003. године па до исплате, одбијен као неоснован. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, па је захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужене Република Србија да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 127.765,00 динара, са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој исплати на име трошкова првостепеног поступка износ од 11.250,00 динара и на име трошкова другостепеног поступка износ од 22.500,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је утврдио да је ревизија дозвољена, у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11...10/23). Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом на основу признања Општинског суда у Алибунару П 325/02 од 20.12.2002. године усвојен је захтев тужиоца АА и обавезан тужени ДП за живинарску производњу „ЈУКО- Алибунар“ из Алибунара да му исплати на име главног дуга за испоручене картонске кутије износ од 133.000,00 динара, на име обрачунатих законских затезних камата на износ главног дуга за период од 12.09.2000. године до 30.09.2001. године износ од 182.847,46 динара (укупно 315.847,46 динара), као и законску затезну камату на износ главног дуга од 133.000,00 динара почев од 01.10.2001. године па до коначне исплате, те на име дуга за невраћену нафту износ од 15.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.11.2001. године па до коначне исплате и на име дуга за испоручену сламу износ од 12.000 дем у динарској противвредности по курсу на дан исплате, са домицилном каматом на тај износ почев од 15.09.2000. године па до коначне исплате. Решењем истог суда П 325/02 од 04.03.2003. године обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 11.000,00 динара.

Тужилац је дана 17.02.2003. године поднео Општинском суду Алибунару предлог за извршење на основу наведене правоснажне и извршне пресуде, којим је тражио да се решењем о извршењу обавезе извршни дужник на плаћање по основу извршне исправе, и то пописом, проценом и продајом покретних ствари дужника: инкубатора са агрегатима, металних силоса за концентрат као и остале покретне имовине и новчаних средстава који се код дужника нађу. У поступку је утврђена прометна вредност опреме на фарми у Алибунару и на фарми у Добрици, па је закључком од 23.02.2004. године и 19.04.2004. године у предмету И 34/02 одређена продаја усменим јавним надметањем ради наплате новчаних потраживања поверилаца, између којих и овде тужиоца АА, након чега се тужилац, као извршни поверилац, дописом од 25.06.2004. године, обратио суду ради заказивања нове лицитације, с обзиром да лицитација заказана за 28.05.2004. године није успела. Надаље је извршни поступа текао на начин ближе описан у образложењу побијане пресуде у који поступак се укључило и предузеће „Мирексим“ из Београда, кога је заступао АА, да би решењем Основног суда у Алибунару И 1999/15 од 25.09.2015. године извршење обустављено и укинута све спроведене извршне радње.

Тужилац је дана 27.04.2015. године поднео захтев за заштиту права на суђење у разумном року у извршном предмету Основног суда у Панчеву – Судска јединица у

Алибунару И 615/04, па је решењем Вишег суда у Панчеву Р4 и 103/15 од 05.06.2015. године утврђено да је захтев тужиоца основан и наложено је суду да предузме све мере да се поступак оконча у што краћем року, те је предлагачу, овде тужиоцу АА, досуђена примерена накнада због повреде права на суђење у разумном року у износу од 100.000,00 динара, као и трошкови поступка у износу од 6.780,00 динара.

Тужилац се дана 04.11.2013. године обраћао Републичком јавном правобранилаштву – Одељење у Зрењанину ради мирног решења спора, ради накнаде штете коју је претрпео због незаконитог и неправилног рада суда у наведеном извршном поступку с обзиром да није успео да намири своје потраживање, а покретне ствари дужника су биле досуђене још 2006. године, као и штету на име трошкова извршног поступка, о чему је обавестио и Високи савет судства дана 05.11.2013. године.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан, јер и поред сложености извршног поступка, Основни суд у Алибунару, раније Општински суд у Алибунару, није поступао у складу са прописаним начелом хитности у овој врсти поступка, односно поступајући судија није предузимао благовремено одређене радње, посебно радњу која је изричито прописана одредбом члана 85. став 2. Закона о извршном поступку важећем у време спровођења извршног поступка, и поред више ургенција од стране тужиоца, па су, према ставу првостепеног суда испуњени услови за примену одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, јер је извршни поступак у односу на извршног повериоца, овде тужиоца, трајао изузетно дуго и поред начела хитности, због чега постоји узрочно последична веза између поступања органа тужене и настале штете која се састоји у томе да тужилац није успео да намири своје потраживање у извршном поступку, ни у једном делу.

Другостепени суд је, одлучујући о жалби тужене, преиначио првостепену пресуду сматрајући да првостепени суд није правилно применио материјално право, и то одредбу члана 172. став 1. ЗОО. Наиме, другостепени суд сматра да из изведених доказа током трајања поступка не произлази да је тужилац доказао постојање узрочно последичне везе између радње суда и штете коју је претрпео, с обзиром да се у конкретном случају радило о сложеном поступку извршења, имајући у виду да је дошло до спајања већег броја извршних поступака различитих поверилаца, као и опструкције поступка, како од стране извршног дужника тако и од стране трећих лица. Зато у радњама органа тужене не постоје елементи противзаконитости, већ се евентуално може говорити о мање или више ажурном поступању, које само по себи не представља неправилан или незаконит рад органа тужене, нити се у радњама или у вези са вршењем тих радњи може утврдити постојање узрочно последичне везе са штетом коју тужилац тврди да је претрпео. Ни околност да је решењем Вишег суда у Панчеву Р4 И 103/15 од 05.06.2015. године усвојен захтев тужиоца за заштиту права на суђење у разумном року у извршном поступку, у предмету И 615/04 Основног суда у Панчеву не може бити претпоставка за усвајање тужбеног захтева у овој правној ствари, из разлога које је другостепени суд ближе навео у побијаној пресуди.

Према оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд на утврђено чињенично стање применио материјално право доносећи побијану пресуду, за коју је дао довољно разлога, које у свему прихвата и Врховни суд.

Одредбом члана 142. став 2. Устава Републике Србије прописано је да су судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, опште прихваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора.

Одредбом члана 22. став 1. Закона о судијама („Службени гласник РС“ број 116/08...47/17), прописано је да је судија слободан у заступању свог схватања, утврђивању чињеница и примени права, у свему о чему одлучује, а ставом 2. истог члана да судија није дужан да икоме, па ни другим судијама и председнику суда, објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање, изузев у образложењу одлуке или када то закон посебно налаже.

Одредбом члана 6. став 1. истог Закона, прописано је да Република Србија одговара за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом.

Из наведених законских одредби произлази да одговорност за штету коју проузрокује судија постоји када је штета проузрокована незаконитим (поступање противно закону или другом пропису, односно пропуштањем да се закон или други пропис примени) или неправилним чињење или нечињење противно уобичајеном начину обављања делатности које штети праву и интересу неког лица) радом судија. Дакле, поступање органа које је у складу са законским прописима или у оквиру његових овлашћења не може представљати ни неправилан ни незаконит рад. Чак и погрешна примена одговарајуће законске норме или евентуално погрешна процена испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља сама по себи повреду дужности у вршењу функције тог органа за коју би држава одговарала. Устав Републике Србије гарантује самосталност и независност у суђењу, односно изражавање мишљења приликом доношења одлуке, за коју судија ни на који начин не може одговарати. Из тих разлога правилно је становиште другостепеног суда да је тужбени захтев неоснован, с обзиром да тужилац није доказао да је постојао незаконит рад државних органа.

У том смислу, неосновани су наводи ревизије којима се указује на поступање суда у поменутом извршном поступку. Поступањем државног органа па и суда, који је у складу са законским прописима и у складу и у оквиру његових овлашћења не представља ни неправилан ни незаконит рад, због чега би били испуњени услови за накнаду штете у смислу члана 172. став 2. Закона о облигационим односима, при чему погрешна примена одговарајуће законске норме или погрешна процена о испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља повреду дужности у вршењу функције суда за коју одговара држава.

Тужилац није успео у ревизијском поступку, па нема право на трошкове тог поступка које је тражио и у ревизији определио, у смислу члана 153. и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић